

Nr 8.

Ankom till riksdagens kansli den 15 juni 1942 kl. 4 e. m.

Tredje särskilda utskottets utlåtande i anledning av väckta motioner angående anslag till understöd åt privatflyget m. m.

I statsverkspropositionen till årets riksdag (sjätte huvudtiteln, punkten 46) har föredragande departementschefen på anförda skäl ansett sig icke kunna biträda av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen i skrivelse den 30 oktober 1941 framlagda förslag om *dels* anvisande för nästa budgetår av 250,000 kronor för understöd åt privatflyget, *dels ock* statsförvärv av den mark, varå segelflygskolan å Ålleberg är belägen, varvid erforderliga medel för markförvärvet skulle bestridas av anslaget till mark till landningsfält för flygplan.

Uti en inom första kammaren av herrar *Fredrik Ström* och *Axel Ivar Anderson* väckt motion, nr 65, samt en likalydande inom andra kammaren av herr förste vice talmannen *Magnusson m. fl.* väckt motion, nr 52, har hemställts, att riksdagen ville besluta, att ett reservationsanslag av 300,000 kronor, varav 50,000 kronor täckas av reservation, anvisas till understöd åt privatflyget för budgetåret 1942/43 samt att statsinlösen av svenska aeroklubben tillhörig mark å Ålleberg i enlighet med väg- och vattenbyggnadsstyrelsens i skrivelse av den 30 oktober 1941 uttalade åsikt kommer till stånd för att möjliggöra slutförandet av segelflygskolans å Ålleberg utbyggande.

Yrkanden av samma innebörd ha framförts i en inom första kammaren väckt motion, nr 85, av herr *von Heland m. fl.* samt en likalydande inom andra kammaren väckt motion, nr 219, av herrar *Gustafsson* i Lekåsa och *Carlsson* i Bakeröd, vari hemställts, att riksdagen måtte besluta, att ett reservationsanslag på 250,000 kronor måtte anvisas som understöd åt privatflyget för budgetåret 1942/43 samt att statsinlösen av svenska aeroklubben tillhörig mark å Ålleberg i enlighet med väg- och vattenbyggnadsstyrelsens uttalade åsikt kommer till stånd för att möjliggöra slutförandet av segelflygskolans å Ålleberg utbyggande.

I en inom andra kammaren av herrar *Edberg* och *Sundström* i Skövde väckt motion, nr 19, har likaledes hemställts, att riksdagen måtte besluta att till stöd åt segelflygningen anvisa ett belopp av 250,000 kronor.

I fråga om de skäl, som motionärerna anført till stöd för sina yrkanden, torde få hänvisas till motionerna.

Statsutskottet har i sitt utlåtande nr 6 i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställningar rörande egentliga statsutgifter för budgetåret 1942/43 under riksstatens sjätte huvudtitel, avseende anslagen inom kommunikationsdepartementets verksamhetsområde, jämte i ämnet väckta motioner, anmält (punkten 45), att utskottet beträffande frågan om

understöd åt privatflyget jämte i ämnet väckta motioner komme att framdeles avgiva utlåtande.

I enlighet med kamrarnas beslut ha ovanberörda motioner sedermera överlämnats till tredje särskilda utskottets behandling.

Till understöd åt privatflyget ha för budgetåren 1939/40—1941/42 anvisats anslag å respektive 200,000 kronor, 193,000 kronor och 190,000 kronor.

Såsom framgår av redogörelsen i 1941 års statsverksproposition (sjätte huvudtiteln, punkt 43) är understödet avsett att i första hand främja den motoriserade privatflygningen. På grund av att motorflygningen icke kunde under rådande krisförhållanden med brist på flytande bränsle organiseras och drivas i avsedd omfattning, medgav 1940 års urtima riksdag, efter där-om av Kungl. Maj:t framlagt förslag (proposition nr 29), att av dittills till privatflyget anvisade anslag ett belopp av 60,000 kronor finge användas till understöd åt segelflygning enligt grunder, som Kungl. Maj:t bestämde. I samband med anvisande av anslaget för innevarande budgetår förutsattes jämväl, att Kungl. Maj:t skulle vara oförhindrad att av anslaget ställa lämpligt avvägt belopp till förfogande för understöd åt segelflygningen.

I skrivelse den 30 oktober 1941 överlämnade väg- och vattenbyggnadsstyrelsen en framställning från svenska aeroklubben om statsbidrag för budgetåret 1942/43 med 477,300 kronor till understöd åt segelflygning och 10,000 kronor till bidrag till underhåll av klubbens motorflygplan. Chefen för flygvapnet hade icke haft något att erinra i anledning av den gjorda framställningen. Styrelsen anförde, att det utan tvekan vore ett statsintresse av betydelse att en rationell och omfattande utbildning av segelflygare åstadkommes och att ett fortsatt stöd åt segelflygningen därför vore önskvärt. Det vore sålunda angeläget, att staten inlöste av svenska aeroklubben för segelflygskolan å Älleberg förvärvad mark ävensom eventuellt därutöver erforderlig mark. Medel härför borde, efter av styrelsen verkställd närmare utredning, bestridas av det å kapitalbudgeten under luftfartsfonden anvisade anslaget till inköp av mark till landningsfält för flygplan. I övrigt erfordrades enligt styrelsens mening för understöd åt segelflygningen och underhåll av aeroklubbens motorflygplan tillhopa 300,000 kronor under nästa budgetår. Med hänsyn till förefintlig reservation å hittills anvisade medel till understöd åt privatflyget ansåge styrelsen emellertid, att anslaget för nästa budgetår kunde begränsas till 250,000 kronor.

I statsverkspropositionen har föredragande departementschefen framhållit, att i nuvarande statsfinansiella läge, då alla möjligheter till begränsningar av statsutgifterna måste tillvaratagas, enbart militära skäl syntes böra vara avgörande för frågan, huruvida utöver tidigare anvisade anslag ytterligare medel borde anvisas till understödjande av den privata motor- och segelflygningen. Av hittills till understöd åt privatflyget anvisade medel återstode, enligt uppgift av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, omkring 180,000 kronor odisponerade. Med hänsyn härtill och då ur de synpunkter departementschefen hade att företräda ytterligare medel icke syntes böra anvisas, kunde icke väg- och vattenbyggnadsstyrelsens förslag om anvisande av

250,000 kronor för nästa budgetår biträdas. Då det vore mindre lämpligt, att staten under nu rådande förhållanden bunde kapitaltillgångar i skolan och då departementschefen i övrigt icke kunde finna ett tillräckligt statsintresse motivera förvärv av den ifrågasatta marken, ansåge sig departementschefen icke heller kunna biträda väg- och vattenbyggnadsstyrelsens berörda förslag.

Utskottet finner det, såsom redan anförts i utskottets utlåtande nr 2, uppenbart, att den civila flygverksamheten är av sådan militär betydelse — främst ur rekryteringssynpunkt — att den bör stödjas av staten. Utskottet anser sig emellertid icke kunna tillstyrka, att särskilda medel nu anvisas för detta ändamål, men finner det angeläget, att den i propositionen nr 210 (sid. 715) förordade utredningen rörande frågorna om statligt understöd åt privat- och sportflygningen samt om den civila flygverksamhetens ställning till flygvapnet snarast kommer till stånd. Därvid synes även det av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen samt i vissa av motionerna framlagda förslaget om statsinlösen av svenska aeroklubben tillhörig mark å Ålleberg böra upptagas till förutsättningslös prövning. Utskottet utgår från att segelflygningen under nästkommande budgetår så långt möjligt stöddes genom anlitande av reservationer å tidigare anslag till understöd åt privatflyget.

Utskottet.

Under åberopande av det anförda får utskottet hemställa,

att motionerna I: 65 och 85 samt II: 19, 52 och 219 icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 15 juni 1942.

På tredje särskilda utskottets vägnar:

ALGOT TÖRNKVIST.

I detta ärendes slutliga behandling hava deltagit:

från första kammaren: herrar *André*n, *Grånebo*, *Lindström*, *von Heland*, *Holmström*, *Nils Elowsson*, *Gustaf Iwar Anderson*, *Gillström*, *Ekströmer* och *Knut Petersson*; samt

från andra kammaren: herrar *Törnkvist*, *Lindberg* i Umeå, *Bergvall*, *Bergström*, *Lindholm*, *Lundberg* i Hälsingborg och *Andersson* i Vigelsbo, fröken *Nygren*, fru *Andersson* samt herrar *Skoglund* i Umeå, *Norup* och *Nilsson* i Göingegården.
